

Богуславська А. О.,
здобувач вищої освіти за освітнім ступенем магістр
Науковий керівник: Набатова Ю.О., к.е.н., доцент, кафедра ФБСС
Запорізький національний технічний університет
м. Запоріжжя, Україна

**ВПЛИВ ЗМІН ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
НА ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ**

Доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок податкових та неподаткових надходжень, доходів від продажу основного капіталу та міжбюджетних трансфертів. Найбільшу частку місцевих надходжень (без урахування міжбюджетних трансфертів) складають податкові - 61,5% [3]. Протягом 2014-2016 років з метою збільшення фінансового забезпечення місцевих бюджетів було прийнято ряд законодавчих змін.

Основні зміни податкового законодавства протягом 2014-2016 років:

– Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО).

З 01.01.2016 за ставкою 18% оподатковується більшість видів доходів, визначених розділом IV ст.167 ПКУ (попередні -15% та 17% в 2014 році, 15% та 20% в 2015 році). Податок на доходи фізичних осіб спрямовується значною часткою до державного бюджету, але залишається найвагомим за обсягом джерелом доходної частини місцевих бюджетів та займає 46,7% податкових надходжень [3].

Акцизний податок з реалізації через роздрібну торговельну мережу було запроваджено з 2015 року як нове джерело надходжень місцевих бюджетів, його ставка фіксується на рівні 5% [1, ст.215.3.10 ПКУ]. За 9 місяців 2016 року надійшло 8,6 млрд. грн. акцизного податку на роздрібний продаж підакцизних товарів, що на 54,2% більше, ніж за аналогічний період 2015 року. Частка цього податку у загальних надходженнях місцевих бюджетів – 7,1% [3].

– Місцеві податки (єдиний податок, податок на нерухоме майно, земельний податок, транспортний податок) за останні два роки стали другим за обсягом джерелом наповнення місцевих бюджетів [3, стр.64].

– Єдиний податок.

Зміни для платників III групи, з 2015 року зменшено в 2 рази ставка єдиного податку з 3-5% до 2% (платників ПДВ) та з 5-7% до 4% (не платників ПДВ) [1, ст.293.2 ПКУ до 01.01.2016]. З 2016 року для платників III групи зменшено річний обсяг доходу з 20 млн.грн до 5млн.грн, та збільшено ставка податку з 2% до 3% (платників ПДВ) та з 4% до 5% (не платників ПДВ), ставки для платників IV групи (с/г підприємці) підвищено в 1,8 разів [1, ст.293.3 ПКУ]. Надходження єдиного податку за січень – вересень 2016 року склали 9,7 млрд.грн та збільшилися в порівнянні з аналогічним періодом 2015 року на 54,5% (6,3 млрд. грн.) [3].

– Податок на нерухоме майно.

Також нове джерело надходжень місцевих бюджетів, запроваджене з 2015 року. Ставки податку для об'єктів житлової та нежитлової нерухомості - 2% мінімальної заробітної плати за 1м² площі об'єкта оподаткування. З 2016 року ставка податку збільшується до 3% [1, ст.266.5.1 ПКУ] та встановлено додаткову ставку податку в розмірі 25 000грн для таких об'єктів нерухомості, як квартири площею понад 300м² та будинки - понад 500м² [1, ст.266.7.1 ПКУ]. В 2015 році в порівнянні з 2014 роком було збільшено надходження з податку на нерухоме майно на 700,8 млн.грн (2014 рік - 44,9 млн. грн., 2015 рік - 745,7млн.грн).

– Транспортний податок.

Нове джерело доходів місцевих бюджетів з 2015 року на розкішні автомобілі (які використовувалися протягом 5 років та мають об'єм циліндрів двигуна понад 3 тис. см³) за ставкою 25 000 грн на рік. З 2016 року змінено об'єкт оподаткування (автомобілі вартістю понад 750 мінімальних заробітних плат та віком до 5 років [1, ст.267.4 ПКУ]. Надходження транспортного податку у 2015 році склали 434 млн.грн. [3].

– Земельний податок.

З 2015 року ставка земельного податку на земельні ділянки, які знаходяться у постійному користуванні встановлено у розмірі не більше 12% нормативної грошової оцінки [1, ст.274.2 ПКУ]. Земельний податок становить

17% в загальних податкових надходженнях [3]. За 9 місяців 2016 року в порівнянні з аналогічним періодом 2015 роком було збільшено надходження з плати на землю на 6,7 млрд. грн. або на 60,7%. [3]. Одним із чинників збільшення було проведення грошової оцінки земель за новими коефіцієнтами.

Запроваджені законодавчі норми забезпечили додаткові надходження до місцевих бюджетів.

Таблиця 1

Аналіз податкових надходжень місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за період січень – вересень 2014 – 2016 рр.

Доходи	Факт січень-вересень 2014	Факт січень-вересень 2015	Факт січень-вересень 2016	Абс. приріст 2015-2016 (+/-)	Темп приросту 2015-2016 (%)
Усього (млрд.грн)	74,1	86,0	120,7	34,7	40,3
в т.ч. податкові надходження	64,1	69,5	104,5	35,0	50,4

Негативним впливом для місцевих бюджетів є скорочення частки ПДФО на 15% (2014 - 75%, 2015 року - 60%) [2]. Податок на прибуток підприємств (крім комунальних) до місцевих бюджетів не зараховується. Частка екологічного податку залишається незмінною протягом 2014-2016 років – 25%.

Для наповнення доходної бази місцевих бюджетів політика держави повинна спрямовуватися на: урегулювання податкового тиску; раціонального перерозподілу фінансових коштів тобто доходи від місцевих податків повинні надходити за місцем здійснення підприємницької діяльності; взаємоузгодження основних нормативно-правових актів України, що регулюють бюджетну сферу.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 22.12.2011 р. № 4279-VI, зі змінами.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. №2456-VI, зі змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.
3. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за січень - вересень 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ibser.org.ua.